

PRIKAZ SKUPA

Resilience – Why bother? Brighton, 06.-07.04.2011.

Na Sveučilištu u Brightonu, 06. i 07.04.2011. održana je konferencija „Resilience – Why bother?“ kojom se nastojalo objediniti znanja iz istraživanja i prakse na području otpornosti. U fokusu je bila vrlo šarolika populacija, od djece i mladih s problemima u ponašanju, djece i mladih s posebnim potrebama, njihovih roditelja, ali i pomagača.

Riječ je o konferenciji na kojoj je prikazano da teorija i praksa uistinu mogu sinkronizirano djelovati. Naime, uz 200–njak znanstvenika i stručnjaka iz cijelog svijeta, odnosno Kanade, SAD-a, Novog Zelanda, Australije, Indije, Irana, Gane, Brazila, Južne Afrike, Irske, Norveške, Nizozemske, Njemačke, Belgije, Portugala, Italije i Hrvatske, konferencija je obogaćena sudjelovanjem i velikog broja korisnika intervencija usmjerenih na otpornost, najčešće djece i mladih rizičnog ponašanja i njihovih roditelja.

Dvodnevni program bio je bogat predavanjima, radionicama, poster izlaganjima te iskustvenim aktivnostima. Na konferenciji su održana 4 plenarna predavanja, od kojih je dva izlagao vodeći istraživač u području otpornosti visokorizične djece i mladih, profesor sa Sveučilišta Dalhousie iz Kanade, Michael Ungar. Otvorio je konferenciju predavanjem „The Social Ecology of Resilience“ u kojem je, koristeći se primjerima iz vlastite prakse te rezultatima istraživanja otpornosti djece i mladih u riziku/ s problemima u ponašanju na 6 različitih kontinenata, istražio prirodu otpornosti pri izloženosti visokim rizicima. U tom predavanju, naglasak je stavio na 4 principa koja smatra važnima za razvoj teorije i prakse u području otpornosti. Riječ je o decentraliziranosti (fokusiranost na okolinu više nego na samo dijete), kompleksnosti (izbjegavanje pojednostavljivanja veza između rizika i otpornosti), atipičnosti (poštivanje jedinstvenosti razvojnog puta svake individue) te kulturalne relativnosti (naglasak na kulturnom pluralizmu).

Drugim plenarnim izlaganjem „Assessing resilience across cultures using mix methods“, prof. Michael Ungar prikazao je nastojanja svojeg projektnog tima da razvije kulturno i kontekstualno relevantan instrument za mjerenje otpornosti kod djece i mladih. Primjenjujući kvantitativnu i kvalitativnu metodologiju, u 11 zemalja na 6 kontine-

nata, međunarodni tim znanstvenika konstruirao je instrument koji je pokazao dobre metrijske karakteristike u različitim kulturama, odnosno pokazao se adekvatnim za mjerenje otpornosti kod djece i mladih u riziku. Naziv instrumenta je Child and Youth Resilience Measure (CYRM). Uz kratko predstavljanje instrumenta, prisutne je upoznao i s nekim preprekama i pitanjama koja su se pojavljivala prilikom njihova rada: različito poimanje zdravog razvoja i otpornosti u različitim kulturama, nesigurnost oko predviđanja konstalacija varijabli koje su povezane s otpornosti od jedne do druge kulture, te zamke koje „nosi“ standardizacija mjere dječjeg iskusva u vidu mogućnosti patologiziranja ponašanja koje odstupa od uobičajenog u zapadnjačkoj kulturi.

Plenarno predavanje organizatorice konferencije, profesorice Angie Hart sa Sveučilišta u Brightonu, nosilo je naziv konferencije, „Resilience – Why bother?“, bavilo se pitanjima konceptualne i praktične vrijednosti otpornosti. Drugim riječima, kroz njeno izlaganje problematizirano je pomažu li, koliko i na koji način istraživanja o otpornosti i intervencije usmjerene na jačanje otpornosti u postizanju zdravih razvojnih ishoda. Pri tome su predstavljene i bazične postavke „Resilient therapy“, odnosno „Terapije usmjerene na otpornost“.

Vrlo zanimljivo plenarno predavanje održali su i Pat Dolan i Brid Featherston, profesori sa Nacionalnog Sveučilišta Irske, podsjetivši prisutne kako je ulaganje u jačanje otpornosti kod stručnjaka pomažućih struka preduvjet za njegovanje i izgradnju otpornosti kod njihovih korisnika. Oslanjajući se na saznanja iz literature, praktične primjere i iskaze stručnjaka, identificirali su i predstavili set reflektivnih praktičnih tehnika za razvijanje otpornosti kod stručnjaka.

Nakon toga uslijedilo je izlaganje korisnica intervencija usmjerenih na otpornost, majki koje skupa sa svojom djecom rizičnog ponašanja koriste „Resilient therapy“, a koje su izložile svoja iskustva i svoju perspektivu vezano za ovaj pristup.

Uz plenarna predavanja, sudionici su mogli birati i između tri paralelna predavanja: predstavljanje mogućnosti da se koncept otpornosti prenese iz istraživanja u praksu, o potrebi participativnog

pristupa kako u istraživanju, tako i u praksi, te o mogućnostima jačanja otpornosti kod djece i mladih kod kojih psihijatrijski sustav zakaže.

Radionički dio konferencije bio je vrlo raznolik, a diskutirane teme moguće je svrtati u one koje se odnose na problematiku istraživanja otpornosti, rezultate pojedinih istraživanja o otpornosti/snagama populacije u riziku, te na različite pristupe koji se koriste za razvijanje i jačanje otpornosti kod šarolike populacije.

Tako je u sklopu radionice o metodologiji istraživanja otpornosti, kroz nekoliko izlaganja, dan sistematični pregled teorijskih spoznaja o otpornosti od samog početka istraživanja ove teme do danas, predstavljene su mogućnosti i poteškoće u istraživanju otpornosti, kao i neki od mjernih instrumenata koji se u tu svrhu koriste.

Radionice koje su se odnosile na predstavljanje rezultata istraživanja o otpornosti činilo je nekoliko predavanja, među kojima je i ono znanstvene novakinje s Edukacijsko – rehabilitacijskog fakulteta, Ivane Maurović, koja je predstavila istraživanje o jakim stranama muške i ženske djece i mladih u riziku u Hrvatskoj, provedeno u sklopu projekta „Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela“. Zanimljivi su bili i rezultati kvalitativnog istraživanja o iskustvima odraslih koji su procijenjeni otpornima a kao djeca / mladi su bili visokorizičnog ponašanja.

Većina radionica bila je usmjerena na predstavljanje i diskutiranje o intervencijama usmjerenim na jačanje otpornosti, od preventivnih do tretmanskih, odnosno od onih usmjerenih na djecu i mlade do onih usmjerenih na njihove roditelje odnosno stručnjake. Razgovaralo se o preduvjetima primjene terapije usmjerene na otpornost, mogućnostima korištenje narativne terapije u izgradnji otpornosti, korištenju umjetnosti za izgradnju otpornosti i sl. Zanimljiva je bila radionica koju su, skupa sa stručnjacima, osmislili mladići rizičnog ponašanja koji koriste terapiju usmjerenu na otpornost, u sklopu koje su pričali o svojim iskustvima, kako onima rizičnima i traumatičnima u prošlosti, tako i onima pozitivnijima u sadašnjosti. Navodili su i primjere što i kako im je pomagalo i pomaže da se osjećaju i ponašaju bolje.

Slična tematika bila je razrađena i kroz postere, u sklopu kojih su predstavljani različiti pristupi u jačanju otpornosti s različitom populacijom i različitim kulturama (primjerice, programi koji se provode s maloljetnim majkama u Gani, s mladima oboljelima od HIV-a u Iranu, mladima koji žive izvan obitelji u Italiji i sl.)

Program je upotpunjen i brojem, vrlo zanimljivim, interaktivnim sadržajima. Primjerice, stručnjaci koji u radu koriste glazbenu terapiju, svoj pristup sudionicima konferencije demonstrirali su na način da su ih stavili u ulogu korisnika te s njima, na vrlo kreativan način, otpjevali i odsvirali nekoliko pjesama.

Kraj svakog bloka radionica i predavanja, pa tako i same konferencije, upotpunjen je sumiranjem i diskutiranjem o otvorenim temama, što je moderirala novinarka koja se inače bavi socijalnim pitanjima. Sama konferencija završila je pjevačkim nastupima korisnika intervencija usmjerenih na jačanje otpornosti, djece i mladih u riziku.

Zaključno mogu reći kako je ova konferencija bila izrazito korisna jer je, okupivši znanstvenike, stručnjake i korisnike koji se vrlo predano i strastveno bave ovim područjem, omogućila vrlo zanimljive diskusije i razmjene znanja te na taj način ponudila neke odgovore, ali još važnije, otvorila nova, vrlo vrijedna pitanja. Tako su, primjerice, korisne spoznaje bile one koje su se odnosile na korištenje Terapije usmjerene na otpornost koja je s prvim evaluacijama pokazala važnu učinkovitost. Potvrđuje to i sama nazočnost, odnosno sudjelovanje te izlaganje svojih iskustava od strane samih korisnika terapije. To za sobom povlači i drugu, izrazitu važnost ove konferencije, a riječ je o tome kako je njome dokazano kako je moguće razviti znanost koju će praksa prihvatiti i prigrliti. Pitanja koja su se otvorila i koja će nesumljivo biti diskutirana na budućim sastancima sudionika su ona koja se odnose na različita poimanja i definicije otpornosti, odnosno različitost u pristupima njenom istraživanju. Takva raznolikost predstavlja bogastvo u poimanju otpornosti, ali i izazov za daljnjim iznalaženjem sličnosti, pa i jezika kojeg će svi razumjeti.

**Priremila:
Ivana Maurović**